MIL 17.11.2017 1/061/2016
DM 1941325

Eduskunnan Ulkoasiainvaliokunta

Asia: Ulkoasiainvaliokunnan kuuleminen 17.11.2017, HE158, Business Finlandin perustamista koskeva lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

Tiivistelmä

Business Finland laki on Tekesin näkemyksen mukaan positiivinen asia, se lisää innovaatiorahoituksen vaikuttavuutta. Uudistus tuo paljon nykyistä laajemman ulkomaanverkoston ja sen tuottaman markkinanäkemyksen päätöksenteon pohjaksi. Pystymme myös tarjoamaan eheän asiakaspalveluketjun innovaatiorahoituksesta viennin edistämiseen. Yhdessä pystymme myös kohdistaman ulkomaisten investointien houkuttelua suomalaisten kannalta keskeisten ekosysteemien vahvistamiseen. Pystymme myös auttamaan matkailun edistämistoimia auttamalla alan yritysten osaamisen vahvistamista ja kasvua.

Business Finland uudistuksen läpivienti olisi saatava toteutettua mahdollisimman ripeästi täydessä mittakaavassaan. Siihen liittyen pitäisi pystyä myös vahvistamaan ulkomaan verkostoa erityisesti pk yrityksille tärkeillä lähimarkkinoilla merkittävästi. Muutoksen kertaluontoiset kustannukset eivät saisi hidastaa tarvittavien uudistusten tekemistä.

Tekesin lausunto

Business Finlandin perustamisen keskeisinä tarkoituksina on parantaa asiakaskokemusta luomalla asiakkaille katkeamaton palveluketju sekä ulkomaanverkoston vahvistaminen. Uudistusten päämääränä on pk yritysten viennin kaksinkertaistaminen. Osana uudistusta on myös Business Finlandin ja Ulkoasiainministeriön ulkomaanverkostojen yhteistoiminnan vahvistaminen.

Uuden organisaation rakentamisessa ohjaaviksi kriteereiksi on otettu seuraavat neljä erilaista näkökulmaa 1) tuotettu asiakasarvo ja palvelut, 2) tuotettu omistaja-arvo ja vaikuttavuus, 3) työntekijäkokemus ja 4) joustavuus ja ketteryys vastata muuttuviin tarpeisiin.

Business Finland parantaa innovaatiorahoituksen vaikuttavuutta, koska se laajentaa kansainvälistä kontaktipintaa merkittävästi nykyisestä. Pystymme aikaisemmassa vaiheessa tarjoamaan innovaatiopalveluiden asiakkaille kansainvälisiä kontakteja ja tietoa kohdemarkkinoiden tarpeista. Yritysten kannalta on tärkeää löytää itselleen oikeat markkinat ja ymmärtää näiden markkinoiden tarpeet. Pystymme tarjoamaan parempaa palvelua kohdemarkkinoihin liittyen. Yritys pääsee myös saumattomasti vienninedistämispalveluiden piiriin.

Tekes
Osoite/Address/Adress
Porkkalankatu 1
Porkkalagatan 1
Porkkalankatu 1
Posti/Post/Mail
PL 69, 00101 Helsinki
PB 69, 00101 Helsingfors
P.O. Box 69, FI-00101 Helsinki
Puh./Tel.
029 50 55000
029 50 55000
+358 29 50 55000
kirjaamo@tekes.fi

Osaamisintensiivisten investointien houkuttelussa vahva osaamispohja on tärkein yksittäinen tekijä, millä yrityksiä houkutellaan Suomeen. Tekesin innovaatiorahoitus yritystä tukevaan ekosysteemiin on jo nyt tärkeä väline investointien houkuttelussa. Pääfokus ulkomaisten investointien edistämisessä on hankkia Suomeen tuotekehitys ja tutkimusyksiköitä, sekä muita sellaisia toimijoita jotka täydentävät suomalaisia ekosysteemeitä ja osaamiskeskittymiä sekä monipuolistavat elinkeinorakennetta.

Näemme myös matkailun edistämisen ja innovaatiorahoituksen välillä synergioita. Pystymme auttamaan yksittäisiä matkailuyrityksiä niiden innovaatiotyössään, mutta vielä tätä merkittävämpää ovat verkostot, joilla pystymme tuomaan vahvoja eri alojen osaamisia (mm tekoäly, liikkumisen digitaaliset palvelut, terveyspalvelut, palveluiden skaalaaminen, ...) kohtaamaan matkailuyrityksiä ja edistämään toimialamurrosta.

Tekesin kansainvälinen verkosto

Tekesillä on ollut ulkomaanverkosto koko toimintansa ajan. Verkoston koko on pienentynyt voimakkaasti 1990 luvulla ja 2000 luvun alussa. Tekesin nykyinen ulkomaan verkoston vahvuus on yhdeksän henkilöä. Alkuaikoina verkosto tarjosi palveluitaan suoraan yksittäisille yrityksille, mutta 1990 luvun loppupuolelta alkaen sillä on ollut Tekesin ohjelmia palveleva strateginen rooli. Tekesin verkosto on pääsääntöisesti sijoittunut Suomen edustustoihin. Tekesin kansainvälisen verkoston ja Ulkoasiainministeriön välillä yhteistyö on toiminut hyvin.

Samalla, kun Tekesin oma verkosto on pienentynyt, yhteistyö UM:n ja Finpron kanssa on lisääntynyt, vaikka yhteistyölle ei ole ollut määrämuotoiseksi organisoitunutta muotoa. Vuoden 2016 alussa Ulkoasiainministeriöön perustettiin kuusi erityisasiantuntijan tehtävää, joihin valittiin vahvan yritystaustan omaavat henkilöt ja joiden tehtävä on ollut edistää yritysten kaupallisia tarpeita. Tämä on tiivistänyt entisestään yhteistyötä. Tehtävät ovat määräaikaisia. Tämä malli on toiminut hyvin ja siksi olisi tärkeää, että nämä tehtävät jatkuisivat 2018 jälkeen.

Business Finland ulkomaan verkosto

Yhdistetyn ulkomaanverkoston kokonaishenkilöstömäärä on noin 100 henkilöä. Oman verkoston tukena on lisäksi paikallisten asiantuntijoiden verkosto, jonka palveluita hankitaan, kun oman verkoston resurssit tai osaaminen eivät riitä. Ulkoasianministeriön kaupallisissa tehtävissä toimivia henkilöitä on noin 120 henkilötyövuoden verran.

Uuden Business Finlandin tavoitteena on kasvattaa ulkomailla olevien työntekijöiden määrää. Pelkästään synergiaeduista tulevilla säästöillä tämä tulisi tapahtumaan asetettujen tavoitteiden kannalta liian hitaasti. Tästä syystä Business Finland ehdottaa ulkomaan verkoston vahvistamiseen 5 milj. euron vuosittaista lisäystä perusrahoitukseen. Tämä mahdollistaisi 25-30 henkilön lisäyksen ulkomailla tapahtuvaan asiakastyöhön. Tämän jälkeen verkoston vahvistuminen tapahtuisi päällekkäisyyksien purkamisen kautta mahdollistuvin resurssisiirroin. Edelleen tämän jälkeenkin Business Finlandin kansainvälinen verkosto on heikko verrattuna tärkeimpiin kilpailijamaihin ja olemme riippuvaisia toimivasta yhteistyöstä UM:n kanssa.

Yhdistyminen itse aiheuttaa toisaalta merkittävät kertaluontoiset kustannukset (mm tietojärjestelmien muutoskustannukset). Jos nämä muutoskustannukset joudutaan kattamaan uuden organisaation toimintamenoista, se tulee hidastamaan ulkomaan verkoston kasvattamista.

Yhteistyö Ulkoasiainministeriön kanssa

Ulkoasianministeriön, Finpron ja Tekesin yhteistyötä on systematisoitu ottamalla käyttöön asemamaakohtaiset Team Finland suunnitelmat. Niissä on tehty maakohtainen suunnitelma kaupallisista toimenpiteistä. Suunnittelutyön johtamisesta ja suunnitelman toteuttamisesta vastaa maajohtajana toimiva edustuston päällikkö. Suunnitelmat ovat saaneet tänä syksynä entistä konkreettisemman muodon, mikä auttaa yhteisessä tavoiteasetannassa ja johtamisessa. Se on hyvä pohja Business Finlandin ja Ulkoasiainministeriön yhteistyölle. On tärkeää saada suunnittelun piiriin myös tulevat OKM:n knowledge verkoston asiantuntijoiden työ. Tiede- ja koulutusyhteistyö on erittäin tärkeä innovaatioyhteistyön osa, mutta se tukee myös yritysten kaupallisia päämääriä.

Yhteistyö asemamaissa on aina henkilöiden välistä yhteistyötä, jonka tuloksekkaaseen suorittamiseen tarvitaan paljon muutakin kuin lakeja ja asetuksia. Viime kädessä kyse on henkilöiden välisestä luottamuksesta. Samaan aikaan valmisteltavana on myös muutos asetukseen ulkoasianhallinnosta, jonka sisältö myös vaikuttaa BF:n ja UM:n tulevaan yhteistyöhön. Asetuksen pitäisi vahvasti kannustaa henkilötason yhteistyöhön.